

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده اقتصاد و حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش : حسابداری

عنوان :

عوامل اقتصایی موثر بر طراحی موفق سیستمهای اطلاعاتی حسابداری

استاد راهنما :
دکتر فرزانه حیدرپور

استاد مشاور :
دکتر زهرا لشگری

پژوهشگر :
حبت صمدی بیعرق

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان واعتقاد به اینکه عالم محضر خداوند است و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه و دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری ما دانشجویان واعضای هیات علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم. اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده واز آن تخطی نکنیم:

۱-اصل برائت:التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای واعلام موضوع نسبت به کسانی که حوزه علم وپژوهش را به شائب های غیر علمی می پالایند.

۲-اصل رعایت انصاف و امانت:تعهد به اجتناب از هر گونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال تجهیزات و منابع در اختیار.

۳-اصل ترویج:تعهد به رواج دانش واسعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.

۴-اصل احترام:تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.

۵-اصل رعایت حقوق:التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوههیدگان (انسان حیوان ونبات) وسایر صاحبان حق.

۶-اصل راز داری:تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محترمانه افراد سازمان ها وکشورهاوکلیه افراد ونهادهای مرتبط با تحقیق.

۷-اصل حقیقت جویی:تلاش در راستای پی جویی حقیقت ووفاداری به آن و دوری از هر گونه پنهان سازی حقیقت.

۸-اصل مالکیت مادی و معنوی:تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه وکلیه همکاران پژوهش.

۹-اصل منافع ملی:تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

امضاء پژوهشگر:

تقدیم به :

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم و به مادرم، دریای بی کران فداکاری و عشق که وجودش برایم همه مهر و محبت.

تشکر و قدردانی :

اکنون که به یاری خداوند متعال توفیق انجام این پژوهش حاصل شد بر خود لازم می دانم از اساتید ارجمند خانمها دکتر فرزانه حیدرپور استاد راهنمای، دکتر زهرا لشگری استاد مشاور و از تمام کسانی که به نوعی در تدوین این پژوهش مرا یاری نمودند تشکر نمایم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب حجت صمدی بیعرق دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره
دانشجویی ۱۳۹۲/۶/۶ ۸۸۰۸۴۱۲۰۰ در رشته حسابداری که در تاریخ
از پایان نامه خود تحت عنوان :

عوامل اقتضایی موثر بر طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری

با کسب نمره ۱۷/۷۵ و درجه بسیار خوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و .... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی : حجت صمدی بیعرق

تاریخ و امضاء :

بسمه تعالی

در تاریخ : ۱۳۹۲/۶/۶

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای/خانم حجت صمدی بیعرق از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره بحروف هفده هفتاد و پنج صدم و با درجه بسیار خوب مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما :

بسمه تعالیٰ
دانشکده اقتصاد و حسابداری

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۱۳۰۱۹۱۲۰۲۲
عنوان پایان نامه: عوامل اقتصایی موثر بر طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری		
نام و نام خانوادگی دانشجو: حجت صمدی بیعرق شماره دانشجوئی: ۸۸۰۸۳۴۱۲۰۰۰	تاریخ شروع پایان نامه: نیمسال دوم ۹۱-۹۲ تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۲/۶/۶	رشته تحصیلی: حسابداری
استاد / استادان راهنما: دکتر فرزانه حیدرپور استاد/استادان مشاور: دکتر زهرا لشگری	آدرس و شماره تلفن: استان اردبیل - شهرستان گرمی - روبروی مسجد امام رضا(ع) محله اسلام آباد - ۹۱۴۱۵۸۲۴۳۴	چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):
<p>در جامعه کنونی بشری، فرآیند اطلاعات به ویژه در زمینه علم و تکنولوژی ایجاد می‌نماید که بیش از پیش به مدیریت اطلاعات در سازمانهای امروزی توجه شود. لذا جریان اطلاعات دقیق و صحیح، در سازمان مانند هر موجود زنده، در گرو همبستگی سازمانی ما بین اجزاء آن است. این همبستگی سازمان یافته موجب می‌گردد تا اطلاعات ورودی و خروجی هر بخش توسط اجزای دیگر قابل کنترل باشد. با توجه به ضرورت‌های گفته شده، سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری در هر اقتصادی، به مثابه رشته باریکی از آب است که اگر در مسیری درست هدایت شود و در جایی مناسب به هم بیویند، تبدیل به رودی خواهد شد که پهنه صنعت و اقتصاد را سیراب و سرسبز می‌کند. با توجه به الزامات گفته شده، این مقاله به بررسی دقیق، تعریف، توصیف و تأثیر عوامل مؤثر بر پیاده‌سازی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری در ۵۰ شرکت برتر پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته تا نقاط مشترک حامیان فناوری اطلاعات و اربابان صنایع تاحدی همسو شود. همچنین به ارائه راهکارهایی در جهت استفاده مؤثر از این عوامل در پیاده‌سازی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری پرداخته می‌شود. بازترین نکته این مقاله، طرح مؤلفه‌های تأثیرگذار در پیاده‌سازی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری و تشریح و سنجهن تأثیر آنها می‌باشد.</p> <p>با توجه به اینکه محقق در این تحقیق بدنبال مشخص کردن عوامل اقتصایی موثر بر طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری است و نتایج این تحقیق می‌تواند برای بهبود وضع موجود مورد استفاده قرار گیرد، از این رو این پژوهش از لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی است و از جهت دیگر در این تحقیق محقق به توصیف عینی و منظم عوامل اقتصایی موثر بر طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری می‌پردازد و شرایط موجود و وضعیت این متغیرها را در جامعه مورد نظر مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد از این‌رو این پژوهش از نوع تحقیقات توصیفی - پیمایشی است برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون دوچم勒ه ای برای تایید یا رد فرضیه‌ها و از آنالیز واریانس فریدمن برای رتبه بندی متغیرهای تحقیق استفاده شده است. نتایج حاصل از بررسی و آزمون فرضیه‌های تحقیق نشان می‌دهد که بین مهارت‌های تکنولوژیکی، مهارت‌های اطلاعاتی، مهارت‌های کارکردی، مهارت‌های مدیریتی، شرایط محیطی و استراتژی‌های تفکیک نوآوری و طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری رابطه معنی داری وجود دارد.</p> <p>کلمات کلیدی : عوامل اقتصایی، مهارت تکنولوژی اطلاعات، شرایط محیطی، سیستم اطلاعات حسابداری.</p>	مناسب است ☐ نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه _____ تاریخ و امضاء: _____ مناسب نیست ☐	

مناسب است

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه _____

مناسب نیست

فهرست مطالب

<u>عنوان</u>		<u>صفحه</u>
فصل اول : کلیات تحقیق		
۱-۱) مقدمه	۲	
۱-۲) بیان مساله	۳	
۱-۳) اهداف تحقیق.....	۵	
۱-۴) اهمیت و ضرورت تحقیق	۵	
۱-۵) سؤال اصلی و فرضیه‌های تحقیق	۶	
۱-۶) مدل تحقیق	۷	
۱-۷) روش تحقیق.....	۷	
۱-۸) قلمرو تحقیق	۸	
۱-۸-۱) قلمرو زمانی تحقیق.....	۸	
۱-۸-۲) قلمرو موضوعی تحقیق	۸	
۱-۹) جامعه و نمونه آماری تحقیق.....	۸	
۱-۱۰) تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه‌های کلیدی.....	۸	
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق		
۱-۱) مقدمه.....	۱۲	
۱-۲) مفاهیم سیستمها	۱۴	
۱-۳) روش سیستمها و دیدگاه سیستمی	۱۵	
۱-۴) چرخه حیات سیستم	۱۸	
۱-۵) مدل سیستمی سازمان و نقش سیستمها اطلاعاتی در آن	۱۸	
۱-۶) تعریف سیستمها اطلاعاتی.....	۱۹	
۱-۷) مفهوم سیستمها اطلاعاتی.....	۲۰	
۱-۸) کاربرد سیستمها اطلاعاتی رایانه محور	۲۲	
۱-۸-۱) سیستمها اطلاعات مدیریت	۲۲	
۱-۸-۲) اداره مجازی	۲۵	
۱-۸-۳) سیستمها پشتیبانی از تصمیم	۲۷	

۲-۸-۴) هوش مصنوعی سیستمهای خبره و تأثیر آن بر سیستمهای پشتیبانی از تصمیم.....	۲۸
۲-۹) سیستمهای اطلاعاتی حسابداری.....	۲۹
۲-۱۰) تاریخچه سیستمهای اطلاعاتی حسابداری در ایران	۳۱
۲-۱۱) بخش‌های مختلف سیستمهای اطلاعاتی حسابداری	۳۴
۲-۱۲) متداول‌ترین اجرایی سیستمهای اطلاعاتی حسابداری	۳۶
۲-۱۳) استقرار به روش جکسون.....	۳۶
۲-۱۴) متداول‌تری سیستمهای نرم (SSM)	۴۰
۲-۱۵) روش ساخت یافته تحلیل و طراحی سیستمهای (SSADM)	۴۴
۲-۱۶) مروری بر پیشینه پژوهش	۴۷
۲-۱۷) تحقیقات انجام گرفته در داخل کشور.....	۴۷
۲-۱۸) تحقیقات انجام گرفته در خارج از کشور	۴۹

فصل سوم: روش تحقیق

۳-۱) مقدمه.....	۵۲
۳-۲) روش تحقیق.....	۵۲
۳-۳) جامعه آماری.....	۵۳
۳-۴) حجم نمونه و روش اندازه‌گیری.....	۵۳
۳-۵) ابزار جمع‌آوری اطلاعات.....	۵۵
۳-۶) روایی و پایایی ابزار سنجش.....	۵۶
۳-۷) روش تجزیه و تحلیل داده‌ها	۵۷

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق

۴-۱) مقدمه.....	۶۰
۴-۲) توصیف آماری سؤالات پرسشنامه	۶۰
۴-۳) توصیف شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای تحقیق	۶۳
۴-۴) تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های آماری (آزمون فرضیه‌های تحقیق).....	۷۸

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۵-۱) مقدمه	۸۵
۵-۲) نتیجه‌گیری	۸۵

۸۸.....	۵ - (۳) پیشنهادها
۹۰	منابع و مأخذ
۹۳.....	پیوست ها
۱۰۹.....	چکیده انگلیسی

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول (۱-۳) جامعه آماری تحقیق ۵۴	۵۴
جدول (۲-۳) : پایایی پرسشنامه ۵۶	۵۶
جدول شماره (۱-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به سؤال جنسیت ۶۰	۶۰
جدول شماره (۴-۳): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به سؤال میزان تحصیلات. ۶۲	۶۲
جدول شماره (۴-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل مهارت تکنولوژیکی ۶۳	۶۳
جدول شماره (۴-۵): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل مهارت تکنولوژیکی ۶۴	۶۴
جدول شماره (۴-۶): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به مهارتهای تکنولوژیکی ۶۴	۶۴
جدول شماره (۷-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل مهارتهای اطلاعاتی ۶۶	۶۶
جدول شماره (۸-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به مهارتهای اطلاعاتی ۶۷	۶۷
جدول شماره (۹-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل مهارتهای کارکردی (۱= عدم مشارکت و ۵= مشارکت حداکثری) ۶۷	۶۷
جدول شماره (۱۰-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به مهارتهای کارکردی ۶۸	۶۸
جدول شماره (۱۱-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل مهارتهای مدیریتی (۱= عدم مشارکت و ۵= مشارکت حداکثری) ۶۸	۶۸
جدول شماره (۱۲-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به مهارتهای مدیریتی ۶۹	۶۹
جدول شماره (۱۳-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل شرایط محیطی ۷۰	۷۰
جدول شماره (۱۴-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به شرایط محیطی ۷۰	۷۰
جدول شماره (۱۵-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل استراتژیهای تجاری (۱= عدم مشارکت و ۵= مشارکت حداکثری) ۷۱	۷۱
جدول شماره (۱۶-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به استراتژیهای تجاری ۷۱	۷۱
جدول شماره (۱۷-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل استراتژیهای مدیریت هزینه ۷۲	۷۲
جدول شماره (۱۸-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به استراتژیهای مدیریت هزینه ۷۲	۷۲

جدول شماره (۱۹-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر مستقل استراتژیهای تفکیک نوآوری	۷۳.....
جدول شماره (۲۰-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به استراتژیهای تفکیک نوآوری	۷۳.....
جدول شماره (۲۱-۴): توزیع سوالات مربوط به متغیر وابسته طراحی موفق سیستمها اطلاعاتی حسابداری	۷۴.....
جدول شماره (۲۲-۴): توزیع فراوانی و درصد پاسخهای نمونه آماری به طراحی موفق سیستمها اطلاعاتی حسابداری	۷۴.....
جدول شماره (۲۳-۴): توصیف آماری و مقایسه‌ای میانگین متغیرها	۷۵.....
جدول شماره (۴-۲۴): نتایج آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف	۷۷.....
۴ - ۴) تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های آماری (آزمون فرضیه‌های تحقیق)	۷۸.....
جدول (۴-۲۵): آزمون فرضیه‌ها	۷۸.....
جدول شماره (۴ - ۲۶): انحراف معیار و میانگین مؤلفه‌های هشتگانه اجرایی طراحی موفق سیستمها اطلاعاتی حسابداری	۸۲.....
جدول شماره (۴ - ۲۷): رتبه‌بندی معنی‌دار بودن تفاوت در بین مؤلفه‌های ششگانه اجرایی طراحی موفق سیستمها اطلاعاتی حسابداری	۸۲.....

فهرست نمودارها

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
نمودار شماره شماره (۴-۱) : درصد پاسخ‌های نمونه آماری به سؤال جنسیت ۶۱	
نمودار شماره شماره (۴-۲) : درصد پاسخ‌های نمونه آماری به سؤال سابقه اجرایی ۶۱	
نمودار شماره (۴-۳) : درصد پاسخ‌های نمونه آماری به سؤال میزان تحصیلات ۶۲	

فهرست شکل ها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۹	شکل (۱-۲): مدل سیستمی سازمان و نقش سیستمهای اطلاعاتی
۳۵	شکل (۲-۲): بخش‌های مختلف سیستمهای اطلاعاتی
۴۱	شکل (۳-۲): اصولی زیربنایی نگرش SSM
۴۵	شکل (۴-۲): مراحل تحلیل و طراحی ساخت یافته SSADM
۴۶	شکل (۵-۲): عوامل مؤثر بر طراحی موفق سیستم اطلاعاتی حسابداری

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱) مقدمه

عصر فعلی را برخی عصر اطلاعات لقب داده اند. این نامگذاری شاید به این دلیل باشد که امروزه اطلاعات به جزء تفکیک ناپذیر زندگی بشر تبدیل شده است. اگرچه اطلاعات از دیرباز در زندگی بشر تاثیر بسزایی داشته و انسان برای تصمیم گیریها و طی طریق همواره محتاج به آن بوده است ولی آنچه که امروزه اهمیت آن را صدق‌نдан کرده، شرایط نوین زندگی و افزایش سهم اطلاعات در آن است. فناوریهای اطلاعاتی مجموعه ای از ابزارها، تجهیزات، دانش و مهارت‌های است که از آنها در گردآوری، ذخیره سازی، پردازش و انتقال اطلاعات (اعم از متن، تصویر، صوت و...) استفاده می‌شود (بهان، ۱۳۷۷، ۴۲). در واقع فناوری اطلاعات شامل مجموعه تکنیک‌های ابزاری است در جهت بهینه سازی و پشتیبانی سیستم های فعال بر محوریت اطلاعات و دانش. همچنین شامل مطالعه، طراحی، گسترش، اجرا، نگهداری و مدیریت سیستم های اطلاعاتی مبتنی بر رایانه و بخصوص کاربردهای نرم افزاری و سخت افزاری رایانه است (رئیسی اردلی و خاکباز، ۱۳۸۴، ۲۴).

این فناوری به سرعت در حال رشد است و فعالیتها و سرمایه گذاریهای انجام شده در این زمینه به ویژه پس از ظهور پدیده اینترنت، بسیار چشمگیر است. پرتوهای این فناوری نوین بسیاری از زوایای زندگی انسان را فرا گرفته است و بسیاری از علوم و موضوعها را تحت تاثیر خود قرار داده است. امروزه موارد استفاده فناوری اطلاعات را می‌توان در آموزش، مدیریت و سازمان، پزشکی، تجارت، امور نظامی، تولید و صنعت، تحقیقات، حمل و نقل، کنترل ترافیک و صنعت نشر به وضوح مشاهده کرد. یکی از جنبه های این فناوری افزایش سطح اتوماسیون در سازمانهاست که منجر به ادغام بسیاری از فعالیتها در سطح سازمان می‌گردد. میزان یکپارچگی و سطح اتوماسیون در صنایع مختلف متفاوت است و هر شرکت تولیدی به فراخور پیچیدگی و شرایط حاکم بر آن و در نظر گرفتن موقعیتها و نیازهایش در این مسیر گام برداشته است (رولی، ۱۳۸۰، ۳۱). بدیهی است شراط فوق منجر به مسائل و موقعیتهای جدیدی در موسسات می‌گردد. برخی فعالیتهای استخوش تغییرمی‌شوند، برخی در یکدیگر ادغام و برخی حذف می‌شوندو فرهنگ سازمانی نیز در پی آن امکان تغییر خواهد داشت.

بنابراین قبل از اقدام به سرمایه گذاری در فناوری مربوط، استقرار یک سیستم اطلاعاتی جامع در بخش‌های مختلف سازمان ضروری است.

۱-۲) بیان مساله

رشد سریع فناوری اطلاعات و گسترش حوزه‌های اثرباری آن در تمام شئونات زندگی انسان، فضای ابعادی را پیش روی متفکران علوم انسانی قرار داده است. سرعت تحولات به گونه‌ای بوده است که متفکران غربی نیز متوجهانه به آن می‌نگرند و سعی در ارزیابی و دیدبانی حدود اثرباری آن دارند. تأثیرات این فناوری در حوزه تجارت و اقتصاد، شکوفایی و رونق غیر قابل وصفی به تعاملات شرکتها و معاملات مالی جهانی بخشیده است (مرتضوی، ۱۸، ۱۳۸۳). فناوری اطلاعات، روش کارکرد افراد، سازمانها و دولتها را دگرگون کرده و امور اقتصادی و اجتماعی را تغییر داده است. امروزه فناوری اطلاعات و تحولات آن به یکی از مهمترین عناصر محیط استراتژیک سازمان تبدیل شده است. برخی اعتقاد دارند تحولات و تکامل فناوری بیشتر از خود آن، آثار و پیامدهای چشمگیر در سیستمهای اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی دارند. این مهم به ایجاد و توسعه دانش علمی در حوزه مدیریت فناوری و مدیریت اطلاعات شده است (کورتین^۱، ۵۵، ۲۰۰۹).

همان طور که هدف در مدیریت فناوری، مدیریت بکارگیری و نهادینه کردن فناوری به عنوان یک منبع استراتژیک در سازمان و ایجاد ارزش‌های استراتژیک توسط آن است، در مدیریت اطلاعات که مفهومی وسیعتر از مدیریت فناوری است، هدف درک و کنترل آثار به کارگیری فناوری در تمام وظایف مدیریت است. از طرفی امروزه، سازمانها، اعم از کوچک و بزرگ، درگیر موقعیتهای به مراتب پیچیده‌تری نسبت به گذشته‌اند (کرافت^۲، ۲۷، ۲۰۰۸).

موضوعاتی نظری رقابت فشرده در بازار، نوسانات اقتصادی، بحران‌های روزمره در روابط بین‌المللی، پیشرفت سریع تکنولوژی در اغلب زمینه‌ها، حساسیت بیش از پیش عامل انسانی در سازمان و بسیاری از مسائل دیگر، سازمانها را بسیار دشوارتر از گذشته کرده است (زاهدی، ۸۷، ۱۳۸۰). مدیریت از وضع «یک تصمیم برای یک عمر» به وضع «یک تصمیم برای یک روز» بعضًا تغییر موضع داده است. به جرأت می‌توان گفت مدیران سازمانهای بزرگ اقتصادی، پنجاه سال پیش از این به مراتب با تصمیمات ساده‌تری نسبت به آنچه امروز اتخاذ می‌کند، مواجه بوده‌اند. اگر چه پیچیدگی شرایط، اهمیت دسترسی به اطلاعات و افزونتر شدن نقش اطلاعات در تصمیم‌گیریها را

۱-Curtin

۲-Kraft

مضاعف کرده است، با این همه مدیران امروز نسبت به نسل پیش از خود شанс بیشتری برای دسترسی سریعتر، مطمئن‌تر و حتی گاه بسیار ارزان‌تر از گذشته به اطلاعات دارند. علت این امر رشد بسیار سریع تکنولوژی داده‌پردازی به ویژه در دو دهه اخیر بوده است (مکلوید، ۱۳۷۸، ۶۹). طی این سالها چهره محیط‌های کاری نیز تغییر یافته و خودکارسازی بسیاری از فرآیندهای اداری با آنچه اصطلاحاً اتوماسیون اداری خوانده می‌شود در نحوه گردآوری، فرآوری، انتشار و مبادله اطلاعات تحولات اساسی پدید آورده است. قیمت‌های بالنسبة ارزان بسیاری از این تجهیزات دفتری علی‌رغم ارتقاء تکنولوژیک هر روزه آن، امکاناتی بسیار خوب در اختیار مدیران گذاشته و آرزوی دیرینه آنها برای افزایش سرعت دسترسی و مبادله اطلاعات تا حد مطلوب، عملاً تحقق یافته است (مکلوید، ۱۰۰، ۲۰۱۱).

افزون بر موارد فوق، در اغلب سازمانها بخش عمدۀ تصمیمات مدیران به نحوی درگیر با اطلاعات مالی است و به همین دلیل اطلاعات مالی در بیشتر موارد نقش کلیدی دارد. ضعف نظام اطلاعاتی سازمان معمولاً نقصان نظام اطلاعاتی حسابداری را نیز در بطن خود دارد و ناتوانی در دسترسی صحیح و به موقع به اطلاعات مالی زیانهایی گاه جبران ناپذیر، به بار می‌آورد (مومنی، ص ۴۴، ۱۳۷۲). با توجه به موارد فوق، حال سؤال این است که آیا شکل‌گیری یک نظام درست اطلاعات مالی در عصر پیشرفت تکنولوژی اطلاعات آن قدر مشکل است که نباید به فکر آن بود؟ ریشه‌های ضعف موجود در سیستمهای اطلاعاتی حسابداری بسیاری از شرکتها در کجاست؟

با توجه به الزامات اشاره شده در بالا، در این تحقیق با استفاده از متون و ادبیات مدیریت مالی و حسابداری و با بررسی تحقیقات انجام شده در زمینه طراحی موفق سیستمهای اطلاعاتی، آزمون دو جمله‌ای و آنالیز واریانس به عنوان مدل‌های اصلی تحقیق حاضر جهت بررسی ارتباط بین متغیرهای تحقیق انتخاب گردید. متغیرهای مستقل در این تحقیق شامل مهارت‌های تکنولوژیکی (شامل مهارت‌های بکارگیری از سیستمهای کامپیوتری و ...)، مهارت‌های اطلاعاتی (شامل مهارت در توسعه سیستمهای اطلاعاتی و برنامه‌ریزی و ...)، مهارت‌های کارکردی (شامل مهارت‌های برنامه‌ریزی نیازهای اطلاعاتی، انسانی، مالی و ...)، مهارت‌های مدیریتی (شامل مهارت‌های راهبردی نیروی انسانی، مالی و ...)، شرایط محیطی (شامل تقابل و سازگاری سازمان با محیط و رقبا و ...)، استراتژیهای تجاری (شامل استراتژیهای بازاریابی و توسعه بازار و ...)، استراتژیهای مدیریت هزینه (شامل استراتژیهای کاهش بهای تمام شده و هزینه‌های اجرایی و ...) و استراتژیهای تفکیک نوآوری (شامل استراتژیهای تحقیق

---

۱ - Mcleod

و توسعه در زمینه نوآوریها و ابداعات و ...) و متغیر وابسته طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری می‌باشد.

۱ - (۳) اهداف تحقیق

هدف کلی تحقیق حاضر بررسی عوامل مؤثر بر طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری است. در راستای این هدف، اهدافی همچون تعیین رابطه بین عوامل مهارت‌های تکنولوژیکی، مهارت‌های اطلاعاتی، مهارت‌های کارکردی، مهارت‌های مدیریتی، شرایط محیطی، استراتژیهای تجاری، استراتژیهای مدیریت هزینه و استراتژیهای تفکیک نوآوری با طراحی موفق سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری نیز دنبال می‌شود.

۱ - (۴) اهمیت و ضرورت تحقیق

در هر سازمانی، مدیریت، مسؤول پاسخگویی درباره عملکرد سازمان است و در برابر طرفهای داخلی و خارجی سازمان، مسؤولیت دارد. برای جوابگویی به تمامی مدعیان داخلی و خارجی، مدیران به اطلاعات مربوط، به موقع، دقیق و کافی نیاز دارند و هر گونه مسامحه یا بی‌دقیقی در ارائه این اطلاعات به طرف مقابل، می‌تواند موجب بروز مشکلاتی در امر اداره سازمان یا به دردرس افتادن خود مدیران شود. سهامداران، دولت، مشتریان، تأمین‌کنندگان کالا و خدمات و حتی کارکنان شرکت (به عنوان شخصیت‌های حقیقی مستقلی که با سازمان قرارداد انجام کار بسته‌اند) در خیل استفاده‌کنندگان خارجی اطلاعات سازمان بشمار می‌روند. در داخل سازمان نیز قسمتهای مختلف، بسته به نوع فعالیتشان، اطلاعاتی از مدیران دریافت می‌کنند. علاوه بر اطلاعاتی که مورد مطالبه طرفهای داخلی و خارجی سازمان است، اطلاعات بسیار بیشتری نیز مورد نیاز خود مدیران برای تصمیم‌گیریها و انتخابهای درست و آگاهانه است. نیازهای اطلاعاتی مدیران نیز بخاطر پیچیده‌تر شدن روز به روز شرایط محیطی و محاطی شرکتها و سازمانها، تنوع و پیچیدگی بیشتری یافته و امروزه استفاده کننده اصلی اطلاعات یک سازمان، خود مدیران می‌باشد.

آنچه بیان شد نشانگر اهمیت بسیار زیاد اطلاعات مالی در اکثر سازمانهاست. طبعاً ضعف نظام اطلاعاتی حسابداری یا بدکار کردن آن می‌تواند موجبات فلج شدن سازمان در مواجهه با شرایط محیطی و محاطی را فراهم آورد. با این اوصاف مدیران علی القاعدۀ باید تلاش بسیاری را در جهت برقراری یک نظام صحیح و کارآمد اطلاعاتی مصروف کنند تا بتوانند وظایف روزمره خود را به انجام